

muusikaga on tehtud palju lavastusi, mis on ühtlasi hingematvalt kaunid ja hirmus koledad. Tema muusikas ja juba regilaulus algmaterjalina on see vastuolu olemas ning seda annab paremini välja mängida.

Mulle tundub, et nii suure aukartusega, nagu „Ringlemisi“ tegijatel ja eelkõige lavastaja-koreograafil Teet Kasel on ilmselt Tormise vastu olnud, ei olegi mõtet lavastama hakata. Kui ei ole midagi lisada, siis milleks sekkuda? Tormis ei ole Pärt, kelle pea ümber tuleks ette kujutada nimbust, mis tema loomingut kurjade töötlejate eest kaitseb. Tormis ise võttis seda vabamalt – ja põhjusega. Võimalik, et lavastuse eest vastutanud Teet Kase loominguliste vahendite hulgas ei olegi sellist jõulist, isegi brutaalset joont, mis Tormise loominguga minu ettekujutuses haakuks.

Taavi Varmi visuaal mõjus Estonia kontserdisaalis kenasti: loomulikult oli seal palju esile toodud Eesti loodust, aga muu lavakujundus minuga eriti ei rääkinud ja võib-olla ei pidanudki seda tegema. Dekoratsioonid pidid ilmselgelt olema kerged ja lihtsasti ümber tõstetavad, sest kava tuli ettekandele kolmes Eesti Kontserdi saalis ja pidi igal pool ühtviisi mõjule pääsema. Aga mis oli see pisut risti meenutav (arvatavasti paberirullidest valmistatud) värgindus keset lava? Vahest kask, mis ühendab sümbolina soome-ugri rahvaid?

Lõpetuseks tahan natuke moraali lugeda. „Ringlemisi“ oli Eesti Kontserdi ja Eesti Filharmoonia Kammerkoori

Hiljem fotosid vaadates on selgunud, et ilmselt on lavastuses „Ringlemisi“ liiga palju panustatud laval tekkivatele mustritele, mis näevad küll pildil kohati täitsa kenad välja, aga Estonia kontserdisaalis toimivad vaid rõdult vaadates.

Gunnar Laak / Eesti Kontsert

ühine hooaja avakontsert. Märtsist saidik on kultuurielus valitsenud suur teadmatuse. Kui nüüd oleme nakatunute arvuga jõudnud sinnamaale, et Eesti Kontsert (nagu paljud teisedki korraldajad) on palunud publikul maski kanda ja need publikule tasuta kättesaadavaks teinud, siis see ei ole niisama, vaid selleks, et kontserdielu saaks jätkuda – et ei

määrataks taas selliseid piiranguid, mis teevad kontsertide korraldamise rahaliselt ebamõistlikuks, ega keelataks avalikke üritusi üldse. Kontsertide ja teiste kultuuriürituste toimimisest sõltub väga paljude inimeste töö ja sissetulek. Ometi võivad kontserdikorraldajad kas või pükstest välja hüpata, aga nad ei saa publiku turvalisust tagada, kui

inimesed keelduvad käsi puhastamast ja maski ette panemast. Seetõttu oleks kena, kui püüame nüüd vähemalt üksteise kõrval tihedalt koos istudes kanda maski ja mitte oodata, kuni seda hakatakse kõikjal seaduse jõul peale suruma. Mask takistab viiruse levikut päris kindlasti, ehkki päris sada protsenti ära ei hoia.

Abiks abielu mõiste defineerijatele

Giorgio Bongiovanni „Don Pasquale“ lavastuse tugevus on peategelaste karakterite mitmekülgne kujutamine ja see panebki neile nii inimlikult kaasa elama.

Gaetano Donizetti koomilise ooperi „Don Pasquale“ (libretist Giovanni Ruffini) esietendus 25. IX rahvusoperis Estonia. Dirigent Arvo Volmer, lavastaja Giorgio Bongiovanni (Itaalia), dekoratsiooni- ja kostüümikunstnik Maria Carla Ricotti (Itaalia), valguskunstnik Claudio De Pace (Itaalia). Osades Priit Volmer, Mirjam Mesak, Nico Darmanin, Aare Kodasma, Väino Puura, Rostislav Gurjev, Lydia Roos, Konrad Verliin, Paula Piisel, Emma Britta Genergard, Martin Kais, rahvusoper Estonia koor ja orkester (orkestri solistid Henry-David Varema – tšello, Mart Kivi – trompet), mimansiartistid.

ÄLI-ANN KLOOREN

Ajal, mil maailma esiteatrid on suletud või lausa teatanud, näiteks Metropolitan Opera, et kokku tullakse alles 2021. aasta sügisel, plaanib rahvusoper Estonia täisväärtuslikku hooaega, mis näeb ette ka mitut uslavastust. Meie põhjanaabrid alustasid ooperietendustega juba augustis ja nende esimeseks

esietenduseks sai kiiruga loodud ajakohane tükik: Mozarti ooperist „Cosi fan tutte“ oli saanud absurdiooper „Covid fan tutte“, mis põhjustas ühtlasi palju meelepaha, justkui raskel ajal naerdaks lavateoses inimeste kannatuste ja valu üle. Eestlased valisid hooaja alustamiseks tunduvalt traditsioonilisema tee ning esimese uslavastusena toodi publiku ette Gaetano Donizetti „Don Pasquale“.

Donizetti ooper on žanrilt *opera buffa*, mis põhineb kindlatel *commedia dell'arte*'st tuntud karakteritel: noorte armastajate paar, ihne vanamees, rumal või kaval doktor jt. Tavaliselt on sellistes ooperites juba algul selge, et õigus ja õnnelik lõpp on noorte poolel ning vanamees saab oma pahede eest karistada. Ka „Don Pasquale“ algab tüüpiliselt: vanamees unistab noore naisega abiellumisest ja õepoja pärandusest ilma jätmisest. Mingi hetk toimub aga tegelaste kujutamisel nihe ning noored oma ahnuses ja alatuses muutuvad üsna ebameeldivaks,

seevastu don Pasquale, kes on endale teinud pulmadeks soengu pähe ning pannud selga parimad riided ja jalga lakkkingad, kutsub esile kaastundepuhangu. Miks ei või veel vanuigigi armurõõme nautida ja miks peab selle üle irvitama? Sündmuste edasi arenedes muutub don Pasquale järjest sümpaatsemaks ning tavapärase õnnelik lõpp – noored jõuavad abieluranda – ei tundugi enam nii väga õnnelikuna. Eriti arvestades sellega, et armunud suudavad vanamehelt ka korraliku kaasavara välja pressida.

Giorgio Bongiovanni lavastuse tugevus on peategelaste karakterite mitmekülgne kujutamine ja see panebki neile nii inimlikult kaasa elama. Nende taustal toimetasid tummad tegelased – ülemteener, teener ja toatüdruk, kes olid just parajal määral koomilised, aga mitte ülepakutud. Eriti jäi meelde Väino Puura kehastatud kangete liigestega sur-nukahvatu ülemteener, kes ei hakanud kunagi domineerima, aga lisas pidevalt oma laval olekuga sündmustele värvi.

Tagasihoidlikumad olid Lydia Roosi ja Rostislav Gurjevi tummad rollid, aga oma annus lõbusust oli sealgi. Lavastaja oli valinud autoritruu lähenemisviisi – ei mingeid trikitamisi tegevuse tänapäeva toomise ega uue kontseptsiooni külge-pookimisega. Kuigi ma ei ole üldiselt ooperite tegevuse kaasajastamise vastu, minnakse sellega aeg-ajalt siiski liiale. Mõnikord jääb mulje, et lavastaja alahindab publikut, nagu ei suudetaks sel juhul üldinimlikke tundeid ära tabada, kui tegevus on jäetud ooperis nii, nagu helilooja on seda kavandatud. „Don Pasquale“ lavastus tõestas vastupidist: ka traditsiooniliselt lavastatud tükist võib leida sideme tänapäevaga, see-kord tekkis omamoodi lõbus paralleel viimaste nädalate sündmustega Eestis ning nende valguses Andrus Kiviräha antud definitsioon, et „abielu on materiaalselt kindlustatud vanema mehe ja ennast tubli perenaisena tõestanud noore naise liit“.¹

Järg pöördel.

Tumm tegelane, Väino Puura (fotol vasakult teine) kehastatud kangete liigestega surnukahvatu ülemteener ei hakanud kunagi domineerima, aga lisas pidevalt oma laval olekuga sündmustele värvi.

Veljo Poom

Abiks abielu mõiste defineerijatele

Algus lk 19.

Kunstnik Maria Carla Ricotti loodud lavakujundus on samuti äärmiselt traditsiooniline: dekoratsioonid markeerivad ruumi ja maja. Kõik see püsib enam-vähem muutumatuna kogu lavastuse vältel, aeg-ajalt liigutatakse vaid vastavalt vajadusele mööblit. Selline suhteliselt tagasihoidlik lavakujundus annab solistidele ja koorile võimaluse hästi esile tõusta. Kujunduse ühe detailina on lava äärel asetatud kaktused. Etenduse algul tekkis kerge kartus, et selle taime omaduste tõttu hakatakse nendega pingutatud koomilisi võtteid tekitama. Õnneks lasti neil üsna rahu olla, aga Stanislavskist lähtudes pidid need siiski inimestega mingisse kokkupuutesse sattuma. See ka juhtus, aga etenduse keskel ja möödaminnes, mis mõjus väga hästi. Itaallanna kujundatud kostüümid on samuti väga maitsekad: kooriartistide pastelsetes toonides rõivastele vastanduvad solistide tunduvalt kirevamad riided, mis annavad hästi edasi XIX sajandi I poole hõngu. Mida värvikam tegelane,

Mina kuulan ainult õiget muusikat!

Ühe kuuldemänguga ei kao levinud arvamused kuhugi, kuid sest saadu on kõigile muusikaõppuritele ja niisama muusikutele toeks ses hinnangurohkes ühiskonnas.

Matis Leima kvadrofooniline kuuldemäng ja digialbum „Ülem heli“.

GREGOR KULLA

Kuuldemäng? „Muusikast ja helidest rääkiva loo jaoks sobib kuuldemängu formaat eriti hästi, sest kuulaja kogeb kõike kõrvadega,“ on Matis Leima tutvustanud oma suurimat teost portaalis Hooandja.¹ Milleks meile muusika? Kuidas muusikat hinnata? Millist muusikat hinnata? Nendele küsimustele on Matis Leima võtnud vastata oma 63 minutit kestvas kvadrofoonilises kuuldemängus „Ülem heli“.

Leima mõte vapustas mind, sest teema pakub mullegi suurt huvi, võib-olla teeb ka muret. Loojanaan on keeruline orienteeruda tänapäeva maailmas, kus tagasisidest on saanud igapäevaelu vältimatu osa: oleme sellega harjunud ja saame selle kaudu pidevalt teavet, kas see, mida teeme, on õige. Puutume kokku nii paljuga, samal ajal nii piskuga, sealhulgas muusikas. Muusika ümbritseb meid igal pool: poes mängib taustaks selle nädala või kuu populaarseim *mixtape*, tänaval kostab kokteilibaarist *drum'n'bass*'i ning autogagi raatsivad vähesed sõita vaikus. Enamjaolt tarbitakse seda, mis kätte

satub või mida sisse söödetakse. Sellega harjutakse ning uuega kohanemine nõuab energiat, mida jagub lugematute argimurede kõrval vähestel. Popmuusika on kujunenud oskuslikult viimistletud disainkaubaks, klassikaline elitaristide õhtutäiteks, nüüdismuusika liigkeeruliseks. „Eks probleem on mingil määral ka selles, millist muusikat inimene vajab. Kaasaegne inimene kõrge elutempo ja rohke töö ja tegevuse juures vaevalt et vajab väga keerukat muusikat. Ja meie muusika on sageli ülepingutatult keerukas,“² on nentunud Aarne Männik, kui temalt päriti 1970ndatel uue muusika kitsa ringi kohta. Valitakse kättesaadavaim ning hoitakse sellest kinni. Kuulaja tähelepanu on kujunenud omaette kaubaks. Kui kuulata Youtube'is või Spotifys Ariana Grande ja Justin Bieberi lugu „Stuck with U“ või Beethoveni üheksandat, siis tehiseintellekti valem täieneb ning edaspidi kuuled vaid sellesarnast. Facebook hakkab soovutama lehti, mida laikida, ja gruppe, millega liituda. Äärmiselt hõlbus on oma mäta otsa jääda ning muu kohta öelda „ma ei saa aru“ või „see pole muusika“.

„Muusika ongi klassikaline, muidu ei saa seda muusikaks nimetada. [...] Poppmuusika on populaarne. See tähendab,

et pikema jututa selle poolt on maailm – meie populatsioon – oma hääle andnud! Improvisatsioon on ainus aus musitseerimisviis ja seepärast on see kõigist teistest muusikastiilidest parem!“³ Selliste ilusate mõtetega puutub mingil hetkel kokku iga muusik ning halvimal juhul hakkab neid ise reprodutseerima, sest mingi seisukoha peab ju ometi võtma. Kui Matis Leima kuuldemängu „Ülem heli“ (sõnast „ülemheli“, tähendab kõige paremat heli või heliteost) peategelane saadab oma seitse poega uurima, mis on õige ja vale muusika, siis jääb ta just seda sorti arvamuste tormi kätte. Peategelane on isa ja dirigent, kes on pärast antud kontserti koju jõudnud muserdatuna, sest ei saa aru, kas see, mida ta teeb, on kunnaline, õige. Ta manab omaette erudeeritust tähistavas ladina keeles: „Musica mundana ..., [...], musica humana ..., concordia vocis et mentis ...“ ning langeb sügavasse meelehärmi, tunnistades teenrile, et ta enam ei suuda: tema viimane püüe eristada head muusikat halvast on lennanud vastu taevast. Pojad saadavad oma avastustest isale ippolitlikke kirju.⁴ Isa ja poegade rolli kandev Marius Peterson loeb kirjad ette ning mälu loetu üle, igale tekstiosale järgneb helilooja teos peatükile

teemakohase muusikaga. Seitse poega sümboliseerivad seitset suunda muusikas (see kajastub ka teose alapealkirjades): popp, traditsioon, religioon, loodus, süntees, süsteem ja improvisatsioon. Vaid viimases sümbioosi peatükis ja epiloogis väljendab pereisa kirjade lugemise vahel oma mõtteid. Teosel on muinasjutuline lõpp: isa lahendab peremure. Ta vastab poegadele: „Jah, popmuusika ongi see kõige kõigem!“ ning lisab, et klassikaline oli oma aja popmuusika ja india popmuusika kõlab nagu pärimusmuusika, tänapäeva pärimusmuusika on praegu popmuusika. „Olgu kaasaegne- või vanamuusika, folk- või rokkmuusika, nende kõigi ühine nimetaja algab ikkagi *m*-tähega. Mehed, vennad, te olete tõesti oma peene ala parimad asjatundjad, aga ennekõike olete te minu pojad. Kõige selle juures pole teie vanaks jäänud isa soovitud teid kasvatada võistkondadeks, vaid meeskonnaks! Kuulake ja pange tähele: te olete vennad ka muusikas.“

Kuuldemäng on kraaditöö kohta äärmiselt meisterlik, nii digialbumi kujunduselt kui ka helitehniliselt. On ütlemata tänuväärne luua elektroakustilise eriala hõlmas midagi, mis on orienteeritud kuulaja harimisele,

seda silmapaistvam on ka kostüüm, esmajooned don Pasquale valgest satii-nist armastusväärne pulmaülikond.

Minu muljed „Don Pasqualest“ on esietenduselt. Peab ütleva, et sellist koosseisu, kus on nii tugev ja ühtlane ansambel, kuulab Estonia lavalt harva. Nimiosa laulis Priit Volmer, kelle tugevaim külg on oma tegelase mitmekülgse karakteri kujundamine – selles on nii koomikat, mida rõhutab veelgi hiiglaslik kõht peenikeste jalgade kohal, kui ka traagikat, mis saavutab haripunkti Norina kõrvakiiluga. Selles stseenis on nii palju inimlikku valu ja kurbust, et paneb kogu hingest donile kaasa tundma. Tehniliselt oli Volmeri esitus laitmatu, rohkem oleksin aga igatsenud vanamehelikku sügavust ja tumedamat tämbrit. Aeg-ajalt oli ka probleeme vokaali saali kandumisega, oli löike, kus ta laul mattus orkestri *forte*'sse. Lavastaja oli püüdnud olukorda parandada Volmeri asetamisega lava esiserva, aga täielikult see probleemi ei lahendanud. Ilmselt vajab orkestri dünaamika veel tinnimist.

Alatu salaplaani sepitseja doktor Malatesta rollis oli Tamar Nugis, kes tundub minevat (nii kuulamiskogemuse, aga ka arvustuste põhjal) iga

heita oma loominguga valgust paljude sees kedranud loometegevusega seotud murekohtadele ja küsimustele. See võib olla millegi sootuks värske, omanäolisema ja vabama algus. EMTA professor Margo Kõlar on sedastanud ajakirjale Muusika: „Noorte huvid ja ootused kujunevad meediauputuse tingimustes ning on sageli orienteeritud popkultuurile. Süvamuusika, eeskätt nüüdisaegne, kipub jääma kõrgkoolieelses hariduses ja kogemuses tagaplaanile.“⁵ Tulevikus looks kõrgkooli tasemel parema tasakaalu, kui kunstmuusika kõrval oleks ka filmimuusika ja laulukirjutamise eriala.

Matis Leima on muusiku ja heliloojana end Eestis juba tõestanud. Teose salvestused on selged, detailsed ja viimistletud, tekst läbimõeldud. Teos pidi olema heliloojale äärmiselt hingelähedane, kui sellega nähti seesugust vaeva: Hooandja platvormil rahakogumine, teose reklaamimine, pildimaterjali hankimine, salvestamine, näitleja ja interpreetide leidmine, mitmekesise muusika loomine jne. Teose ainek on kiiduväärne, väga hariv ja illustreerib hästi eri muusikasuundi.

Kogu materjalist kumab kõrgkultuuri viljelejale omast eemust: pildimaterjal oleks justkui pärit möödanikust, mis kiirgab minu arvates võõrast eluviisi. Rikkus ja luksus, samuti kuuldemängu keel ja toon kuuluvad minevikku ja väljuvad minu samastumisraamidest. Võib-olla pole samastumist taotletudki? Sellegipoolest pani mind kulmu kortsutama kuuldemängu värv. Leima, kes on olnud kimpus „karmide ning rohkem

Ka traditsiooniliselt lavastatud tükist võib leida sideme tänapäevaga, seekord tekkis omamoodi lõbus paralleel viimaste nädalate sündmustega Eestis.

rolliga aina paremaks. Ühest küljest on talle looduse poolt antud kaunis tämber, teisest küljest on tema tugev külg erakordselt loomulik laulmine. Tema laulmine ja näitlemine on orgaaniliselt nii üks, et teda vaadates kipub ununema, et ta teeb mõlemat teadlikult – ta justkui lihtsalt on. „Don Pasquales“ osutub kahe baritoni – Pasquale ja Malatesta – proovikiviks duett „Cheti cheti immantimente“, kus „ülehelikiirusel“ tuleb edasi anda teksti, algul kumbki tegelane eraldi ja hiljem koos. Nugis ja Volmer suutsid erakordsele rütmitüpsusele lisada ka äärmise väljenduslikkuse.

Norina osa laulis Mirjam Mesak, kes on juba endale nime teinud väga tuntud ooperilavadel. Nüüd sai ka eesti publik nautida tema võrratut häält ja vokaaltehnikat. Kui Volmeri juures jäi hääles puudu vanamehelikkusest, siis Mesaku esimene aaria kõlas natuke „keskealisena“, hiljem see omadus aga kadus ning tema stiilipuhas ja tehniliselt laitmatu

või vähem varjatud hinnangutega muusikale“,⁶ mida loob või armastab, on loonud kuuldemängu, et kriitikaamburite nooli nüristada. Teema on õrn, sest levib arvamus, et maitse üle ei vaielda, ning seda kaitstakse kirglikult. Kunstmuusika vallas ei peeta levimuusikat helivõngete vastuvõtmise vääriliseks. Helilooja üritab mahuka teose vältel mõista anda, et „üks muusika avaldumisvorm pole teisest õigem, parem, väärtuslikum. Igasugusel muusikal on eluõigus, kui keegi seda kuulata või mängida soovib“.

Sellegipoolest on Leima värvinud oma kuuldemängu mulle mõistmatut värvi. Teener, ladina keel, uhked sõnakõlksud, näitleja tohutu melanhoolia, seitse poega ja möödanik on kõik märgid, mis juhatavad mind vastassuunda. Kõigele arhailisele järgneb ilmatu kontrastne elektrooniline muusikanäide, mis ei loo minu meelest ühtset pilti – otsad ei lähe kokku. Jääb mõistatuseks, kus paikneb kuuldemängu tegevus ajateljel. Ehk kehastab stereotüüpne romantiline meesfiguur oma seitsme poja ja kõrgi keelega muusikas vananenud arusaama, mida püütakse kuuldemänguga ümber lükata. Plaadi tekstimaterjal on kajastatud nn üllatusmunad, kus helilooja on täpsustanud, kust kõlanud muusika pärineb või mille ainel miski on sündinud. Näiteks avamängus koosneb elektrikitarriga partii Brian May „Bohemian Rhapsody“ tagurpidi pööratud kitarrisoolo lõikudest ja kaheksanda loo raadiokatke „Unbelievable! The fact that he doesn't make sense, is what makes sense!“⁷ võtab tähelepanuväärselt

bel canto oli äärmiselt kaunis. Hea oli ka rollilahendus. Tema Norinas oli kõike, mida see osa vajab: siirast tütarlast, vaga nunna ja lõpuks fuurialikku naist. Norina armastatu Ernesto rollis astus esietendusel üles Malta tenor Nico Darmanin, kes hiljuti laulis ka Gounod' ooperis „Romeo ja Julia“, mille kohta Kerri Kotta on märkinud, et tema vokaal on „tehnilises mõttes peaaegu igavuseni perfektne“.² Perfektseks võib seda nimetada ka sel korral. Tenoripartiid on alati salakavalad ja ikka lipsab esitusel sisse mõni kahtlane ja katkemiseni pingul kõrge noot. Darmanin ei libastunud aga kordagi ning peale tehnilise täiuse oli tema esituses ka palju soojust ja siirust: tema tegelaskujust jäi mulje kui heatahtlikust noormehest, kes on tahtmatult kaasa tõmmatud teiste alatutesse plaanidesse.

Tore ja värvikas on võltsabelulepingut koostanud ja allkirju kogunud notari roll. Kuigi osa on teisejärguline, on selle vokaalpartii lõbusalt lahendatud – notari

kokku filosoofia, kuidas kunstis vanu mustreid murda. Üllatusmunade peatükk oleks olnud sobiv koht ka kuuldemängu ideelise plaani täpsustamiseks, valikute põhjendamiseks.

Kõigest hoolimata kannab kuuldemäng väga olulist sõnumit: mis tahes muusika on võrdväärne. Julgustav on täheldada, kui palju mahub vaid heliriba sisse, kui palju on tähele panna ja kui palju on võimalik tähele panna. Muusika annab tekstile ohtralt juurde ning emotsiooni saab juhtida, ilma et nähtu seda mõjutaks. Teater sinu kõrvas! Tore on asju ette kujutada ning oma vaimu maailma luua, olgugi et sel korral tekkis minu maailm heliplaati kaunistavate fotode ja heliplaadilt kuuldu maskuliinsesse miljösse, mis mind natuke heidutas. Kummatigi on Matis Leima astunud suure ja uue sammu Eesti muusikavaldkonna harimise teel. Ühe kuuldemänguga ei kao levinud arvamused kuhugi, kuid sest saadu on kindlasti kõigile muusikaõppuritele ja niisama muusikutele toeks ses hinnangurohkes ühiskonnas.

1 Hooandja projekti „Matis Leima kuuldemängu „Ülem heli“ plaadistamine“ kirjeldus.

2 Immo Mihkelson, Uus heli. Eesti Raadio eesti muusika uuenemises 1956–1980. – NYD-muusika. Uued helid Klassikaraadios. Toim Immo Mihkelson. Eesti Raadio / Klassikaraadio, Tallinn 2007, lk 88.

3 Hooandja projekti „Matis Leima kuuldemängu „Ülem heli“ plaadistamine“ kirjeldus.

4 Tegelane Ippolit Terentjev Fjodor Dostojevski raamatus „Idioot“.

5 EMTA erialad lähivaates. – Muusika 2019, nr 9. <https://www.ajakirimuusika.ee/single-post/2019/09/18/EMTA-erialad-lähivaates>

6 Matis Leima, „Ülem heli“ digiplaadi pildi- ja tekstimaterjal.

7 „Uskumatu! See, et sel puudub mõte, ongi mõttekas!“

kordas papagoina teiste tegelaste sõnalõppe. Aare Kodasma esituses tõusis esile omapärane mahlakas tämber, mis pani südamest muigama.

Kui vaatasin aasta algul paari Estonia lavastust, siis valmistas mulle suure pettumuse orkester. Sel korral olid mängijad nagu ümber sündinud. Donizetti muusikas on kerge orkestri osa üle forsseerida, nii et see läheb raskepäraseks ja isegi natuke labaseks. Arvo Volmeri juhatusel kõlas orkester aga nõtkelt ja mitmeplaaniselt, faktuur oli kerge ja õhuline. Üldiselt oli orkestri ja solistide koostöö hea, aga kohati võiks orkester vähem domineerida ja paremini soliste kuulata.

Publiku innustunud vastuvõtt võib arvata, et Estonia on saanud oma kavva ühe menutüki, mida tasub vaadata ja kuulama minna nii suurepärase muusika kui ka meeldiva lavastuse pärast. Ooperist kantuna lisan väikese mõttetera, mis sobib tänapäeva: kahe inimese õnnelikku koosolemist ei määra ei seadused ega rahvahäletused, vaid see, mida tunneb süda.

1 Andrus Kivirähk, Tolm ja lollus on püsivad. – EPL LP 25. IX 2020.

2 Kerri Kotta, Sotsiaalse seisukohavõtu sund, mis õnneks ei realiseerunud. – Sirp 27. IX 2019.

Matis Leima kuuldemängu „Ülem heli“ peategelane on isa ja dirigent (Marius Peterson), kes on pärast antud kontserti koju jõudnud muserdatuna, sest ei saa aru, kas see, mida ta teeb, on kunnaline, õige.

Maris Savik / Rockphoto Studio